

Økonomi og ledelse, Kvæg, Planter

Beregn individuel pris ved handel med grovfoder

Køber og sælger af grovfoder kan med denne beregner få hjælp til at fastsætte en handelspris. Den fastsætter optimeringsprisen ud fra individuelle forhold, hvis der specificeres lokale prisniveauer på afgrøder, gødning og andre væsentlige faktorer.

Manual

Afgrødepriserne har på kort tid ændret sig til et rekordhøjt niveau på verdensmarkedet. Priserne på korn og gødning er dynamiske og vil fortsat ændre sig, bl.a. som konsekvens af situationen i Ukraine og lagersituationen på afgrøder rundt i verden.

Det påvirker også priserne på grovfoder ved handel, da grovfoder til handel skal konkurrere med alternativafgrøder med højt dækningsbidrag. Planteavlere har mulighed for at optimere deres produktion fra år til år ved at justere deres afgrødesammensætning, og vil derfor vælge de afgrøder der giver den bedste økonomi.

Det betyder, at mælkeproducenter, der køber grovfoder, skal konkurrere med den økonomi, som de traditionelle planteavlsafgrøder kan give. Da markedspriserne udvikler sig løbende, ændrer prisen på grovfoderet, der får planteavleren til at ville levere grovfoder sig også løbende. Det gør det svært at sætte en pris på grovfoderet, der holder i længere tid.

Brug optimeringspris, når der handles grovfoder

SEGES Innovation anbefaler, at man ved handel med grovfoder tager udgangspunkt i princippet for optimeringspris – altså den pris, der sikrer, at grovfodermarken har samme økonomi som alternativet. Ved optimeringsprisen opnår sælger det samme dækningsbidrag efter arbejds- og maskinomkostninger pr. ha ved at dyrke grovfoderet, som vedkommende ville have opnået i alternativ afgrøde.

Dermed dækker optimeringsprisen stykomkostninger, maskin- og arbejdsomkostninger samt jordleje svarende til dækningsbidrag efter maskiner og arbejde fra den relevante alternativafgrøde (typisk vårbyg dyrket med handelsgødning).

SEGES Innovation genberegner optimeringspriser på såvel konventionelt som økologisk grovfoder, når der er væsentlige prisudsving på input og alternativafgrøder. Nederst i artiklen findes links til seneste udgivelser. De udgivne optimeringspriser er vægtede gennemsnitspriser for grovfoderafgrøderne ud fra deres dyrkning på de forskellige jordbundstyper.

Beregn nemt individuel optimeringspris på grovfoder

De individuelle forhold kan dog afvige en del fra de gennemsnitlige forhold. Derfor har SEGES Innovation udarbejdet et værktøj, der kan beregne en individuel optimeringspris på grovfoderet. I beregneren er der mulighed for at tilpasse forudsætningerne på en enkel måde, så der beregnes en optimeringspris baseret på egne individuelle forhold.

Økonomien afhænger bl.a. af, hvilken afgrøde grovfoderet erstatter, og hvilket udbyttepotentiale der i afgrøderne. På jorder hvor grovfoderet giver et forholdsvis godt udbytte i forhold til traditionelle planteavlsafgrøder, vil det være lettere at sætte en pris på grovfoderet, hvor begge parter i artiklen kan være tilfredse. Ofte vil majs kunne erstatte vårbyg for en planteavler, og derfor er der i beregneren givet mulighed for at regne et

dækningsbidrag efter arbejds- og maskinomkostninger (DBII) for netop vårbyg. Der kan i stedet vælges at angive et niveau for DBII, og herved kan indtjeningen fra andre afgrøder også danne baggrund for egen optimeringspris.

Gødskning af afgrøderne udgør en betydelig omkostning, hvis der fuldgødskes med handelsgødning. Der kan dog være stor forskel på tilgængeligheden af gylle rundt i landet, og derfor vil der være nogle planteavlere, der har gylle tilgængeligt i forvejen, og andre steder hvor det kun er husdyrproducenter, der har det tilgængeligt. I nedenstående model kan det vælges, om den alternative afgrøde tildeles gylle i forvejen.

Åben beregner for majs i nyt vindue

SEGES INNOVATION

Optimeringspris majshelsæd 2022

Vælg Jordtype og driftsform

JB 1-3 - Konv.

Baseret på Farmtal Online kalkuler for 2022, samt at dyrker af grovfoder gyllekørsel og transport af majs til ensilageplads. Tildækning af stak og p Gyllen er ikke indregnet med en værdi i beregningen, men er til gengæld Hvilket er en konsekvens af, at majsene ikke har udgifter til gødning ud o

Nettoudbytte majs - udfodret / solgt

— | 10200

Arbejds- og maskinomkostninger majs - Afregnes majsene p i kalkulerne med 1.700 kr. pr. ha

— | 4800

Økonomi i alternativ afgrøde

Ved at vælge beregnet DBII kan der udregnes et alternativt dækningsbid forudsætninger. Vælges i stedet specificeret DBII, så kan et alternativt D

Beregn økonomi i alternativ eller specificer DBII

Beregnet DBII

Nettosalgpris vårbyg

— | 2.20

Udbytte vårbyg, kg kerne salg

— | 4700

Vil der alternativt anvendes husdyrgødning ⓘ

Ja

Nej

Handelsgødningspris N-27

— | 4.70

Arbejds- og maskinomkostninger vårbyg

— | 4400

Beregnet DBII alternativ afgrøde

3409 kr. pr. ha

Resultat

Optimeringspris

111 øre pr. FEN

Ændring i optimeringspris i forhold til udgangspunkt

0 øre pr. FEN

Transportkorrektio

Ekstra transport ud over 1 km

— | 0

Ekstraomkostninger til transport

0 øre pr. FEN

Få resultaterne på mail

Email

Åben beregner for kløvergræs i nyt vindue

SEGES INNOVATION

Optimeringspris kløvergræs 5 slæt 2022

Vælg Jordtype og driftsform

JB 1-3 - Konv.

Baseret på Farmtal Online kalkuler for 2022, samt at dyrker af grovfoder gyllekørsel og transport af afgrøde til ensilageplads. Tildækning af stak o kløvergræs. Gyllen er ikke indregnet med en værdi i beregningen, men e optimeringsprisen. Hvilket er en konsekvens af, at kløvergræsset ikke ha handelsgødning.

Nettoudbytte kløvergræs - udfodret / solgt

— | 8600

Arbejds- og maskinomkostninger kløvergræs - Afregnes græsset på kalkulerne med 3.200 kr. pr. ha

— | 7500

Skal forfrugtsværdi i efterfølgende afgrøde værdisættes

- ja
 nej

Økonomi i alternativ afgrøde

Ved at vælge beregnet DBII kan der udregnes et alternativt dækningsbid forudsætninger. Vælges i stedet specificeret DBII, så kan et alternativt D

Beregn økonomi i alternativ eller specificer DBII

Beregnet DBII

Nettosalgpris vårbyg

— | 2.20

Udbytte vårbyg, kg kerne salg

— | 4700

Vil der alternativt anvendes husdyrgødning ⓘ

- Ja
 Nej

Handelsgødningspris N-27

— | 4.70

Arbejds- og maskinomkostninger vårbyg

— | 4400

Beregnet DBII alternativ afgrøde

3409 kr. pr. ha

Resultat

Optimeringspris

144 øre pr. FEN

Ændring i optimeringspris i forhold til udgangspunkt

0 øre pr. FEN

Transportkorrektion

Forudsætninger til beregning af optimeringsprisen for grovfoder

Beregningerne er baseret på budgetkalkuler for 2022 fra [Farmtal Online](#) for henholdsvis sædskiftegræs med 5 slæt, majs til helsæd og vårbyg. Der kan vælges kombination af jordtype og driftsform, der passer til din produktion. Forudsætningerne i modellen er med få undtagelser svarende til Farmtal Online. Der er mulighed for at sende beregningsresultater som mail nederst i modellen. Ønskes det at gå tilbage til de oprindelige forudsætninger, kan det gøres ved at genindlæse siden (tryk F5).

Læs mere om forudsætningerne til beregning af optimeringsprisen

Fold alle ud

Der vil være et ensileringstab ved lagring af grovfoder, og dette regnes til ca. 5 % som normalt i Farmtal Online. Priserne regnet på grovfoder er altid efter dette naturlige ensileringstab, og derfor skal der reguleres i udbyttet, hvis det bestemmes af en snitter ved høst. For kornafgrøder er det også nettoudbyttet, der skal angives, så der skal tages højde for de reguleringer (tørrings- og rensesvind), der kan være på mængder ved salg af kornafgrøder.

Arbejds- og maskinomkostninger

Arbejds- og maskinomkostninger er angivet som standardomkostninger fra Farmtal Online og kan tilpasses egne niveauer. Arbejds- og maskinomkostninger er i udgangspunktet inklusiv høst, en kilometer transport og hjemkørsel og indlægning i lager for både grovfoderet og alternativafgrøde. Omkostningerne vil ofte være forskellige mellem grovfoder og alternativafgrøder, og de skal specificeres hver for sig i modellen.

Bemærk, at omkostningerne til tildækning af stak med plastik er taget ud af standardomkostninger fra Farmtal Online, da disse omkostninger ofte ikke dækkes af grovfodersælger. Afregnes grovfoderet ikke efter hjemkørsel og ilægning i stak, skal omkostningerne i modellen justeres efter dette. Der er angivet, hvilke omkostninger der er beregnet til snitning, hjemkørsel og ilægning i stak, hvilket kan anvendes til at bestemme prisen ved afregning på rod.

Forfrugtsværdi

Indregning af forfrugtsværdi kan være relevant for kløvergræs. Beregneren giver mulighed for at indregne værdien af 115 kg kvælstof, som kløvergræsset forventes at give efter omlægning. Effekten er delt over to brugsår, og det er muligt at specificere den værdi forfrugten har i reduceret kvælstof året efter omlægning. Bemærk, at forfrugtsværdien opnås over en længere periode, og dermed kan værdien af kvælstoffet være væsentlig forskellig fra værdien på beregningstidspunktet.

Nettosalgspris

Pris på kornet efter fradrag og tillæg for kvalitet.

Vil der alternativt anvendes husdyrgødning

Med de nuværende priser på gødning er det væsentligt for økonomien i korndyrkningen, om der anvendes gylle. I udgangspunktet er der i værktøjet svaret nej til spørgsmålet. Dermed regnes der med, at marken alternativt er fuldgødsket med handelsgødning, og såfremt der indgås en aftale om dyrkning af grovfoderet, vil gyllen kunne afhentes i tanken uden beregning. Omvendt vil et ja til spørgsmålet betyde, at marken gødes med gylle i forvejen. Det kan være situationen, hvor sælger har gylle til arealet i forvejen fra egne dyr eller biogas.

Hvis der anvendes gylle til alternativafgrøden (korn), tildeles der 25-30 kg handelsgødning afhængig af jordtype, og uden gylle vil der være mellem 140-160 kg. Arbejds- og maskinomkostningerne justeres også, da arealer tildelt gylle har en større omkostning til udbringning af kvælstof.

Handelsgødningspris

Her specificeres en kg pris på en N-27 kvælstofgødning med 27% kvælstof. Hvis prisen er 4,7 kr. pr.

kg N-27, så svarer det til en pris på rent kvælstof på 17,4 kr. pr. kg. Der reguleres kun på kvælstoftildeling i dette værktøj. Der er indregnet i modellen, hvilke omkostninger der også er til fosfor og kali baseret på jordtype og gylletildelingsstrategi.

Transport

Det er muligt at beregne, hvor meget transport af afgrøder og gylle betyder for prisen på grovfoderet. I standard arbejds- og maskinomkostninger er indregnet, at transporten er i gennemsnit én kilometer fra mark til lager. Ved handel kan det ofte være længere, og her er der givet mulighed for at få et overslag på, hvilke omkostninger det har at hjemtage grovfoderet og køre gyllen ud til marken afhængig af afstand. Det er beregnet, at transport alene af gylle og afgrøde i majsmarken koster ca. 165 kr. pr. km pr. ha, og for kløvergræsmarken er det ca. 250 kr. pr. km pr. ha.

Prisfastsættelsestidspunkt

Tidspunktet for prisfastsættelsen vil påvirke prisen ved handel med grovfoder, ligesom det også gør ved kornafgrøder. Korn kan til en vis grad dækkes af flere år frem i tiden, hvilket i princippet også kan gøres i grovfoder, hvis der aftales en fast pris i en længere kontrakt.

Omvendt kan principperne også anvendes efter høst til bestemmelse af prisen. Det påvirker selvfølgelig risikoen, da der vil være større usikkerhedsmomenter, før afgrøden er dyrket end efter, hvor flere faktorer er kendt - f.eks. omkostning til gødning, dieselolie og alternativafgrødens. Det skal tages med i betragtning, når der laves en samarbejdsmodel med en anden landmand.

Det er vigtigt at få et godt samarbejde, der kan sikre produktion af grovfoder tæt på stalden. Hvilket sammen med forskellen på udbytter i grovfoder og korn har stor betydning for prisen på grovfoder. Og da nærhed også har betydning for omkostningerne, er det afgørende at få et sat et samarbejde op, der kan fungere over længere tid.

Forskel på optimeringspris og intern overførselspris

Det er vigtigt at være opmærksom på, at effekten af ændret prisniveau på korn ikke påvirker fremstillingsprisen eller den interne overførselspris, som kun indregner de isolerede omkostninger til dyrkning af grovfoderet.

Over de seneste år har optimeringsprisen været lavere end den interne overførselspris, da dækningsbidraget efter arbejds- og maskinomkostninger for korn ikke har været højt på især de lettere jorde - men det nuværende prisniveau øger dækningsbidraget. Derfor er optimeringsprisen også blevet højere end den interne overførselspris og formentligt også højere end den fremstillingspris, der senere opgøres for 2022.

Det skyldes, at overførselsprisen og fremstillingsprisen tager udgangspunkt i, at der skal betales en jordleje i stedet for det dækningsbidrag, der alternativt kan generes. Jordlejen kommer ikke til at ændre sig væsentligt, da den er mere historisk bestemt end et aktuelt dækningsbidrag.

Mere information om værdisætning, grovfoderpriser og handel med grovfoder

Princip for værdisætning af grovfoder, herunder vejledende intern pris og optimeringspris, bliver uddybet og forklaret her: [Sådan værdisætter du grovfoder.](#)

I [notatet grovfoderpriser](#) finder du de senest beregnede grovfoderpriser, deres anvendelse og desuden beskrivelse af beregningsmetoder og forudsætninger.

Ved handel med grovfoder kan du hente inspiration og hjælp til indgåelse af aftale i udkast til [aftale om handel med grovfoder.](#)

Emneord

[Foderøkonomi](#)[Grovfoder](#)[Prisprognoser](#)[+1](#)

Kvæg

 Tema: Grovfoder til kvæg

Med temaet Grovfoder får du overblik og viden til at producere godt grovfoder til den rigtige pris, hvad enten det drejer sig om græsensilage, helsæd af korn og majs eller om halm og hø.

Publiceret: 11. august 2022

Opdateret: 11. august 2022

Vil du vide mere?

Morten Nyland Christensen

Specialkonsulent

SEGES

mony@seges.dk

+45 2096 8083

Michael Højholdt

Afdelingsleder

SEGES

mih@seges.dk

+45 2171 7781

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES Innovation P/S

Tlf. 8740 5000

Agro Food Park 15

Fax. 8740 5010

8200 Aarhus N

Email info@seges.dk

